

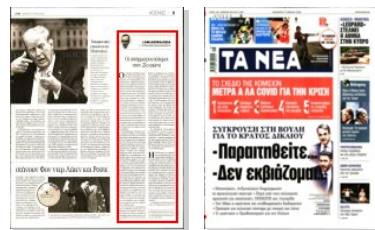
1. ΟΙ ΑΣΥΜΜΕΤΡΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ ΣΤΟΝ 21Ο ΑΙΩΝΑ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 17/04/2026 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 17/04/2026

Σελίδα: 17

Innews AE - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

(ΑΝ)ΑΣΦΑΛΕΙΑ
ΤΟΥ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ ΚΑΡΑΤΡΑΝΤΟΥ

Οι ασύμμετροι πόλεμοι στον 21ο αιώνα

Ο πόλεμος στο Ιράν έφερε ξανά στο προσκήνιο την έννοια του ασύμμετρου πολέμου, σε συνδυασμό με τη δυνατότητα ανθεκτικότητας. Είδαμε στην πράξη μία από τις βασικές διαστάσεις της ασυμμετρίας. Ο στόχος ενός δρώντος που δεν έχει την ίδια στρατιωτική δυνατότητα με τον αντίπαλό του δεν είναι να τον νικήσει στις μάχες, αλλά να κάμψει την πολιτική του βούληση να επιμείνει στον πόλεμο. Σε αυτό το πλαίσιο, η κρίσιμη παράμετρος είναι η μετεξέλιξη της σύγκρουσης, η οποία δεν περιορίζεται πλέον στο στρατιωτικό πεδίο, αλλά εκτείνεται στην οικονομία, την τεχνολογία, την πληροφορία και την κοινωνία, μετατρέποντας την ανθεκτικότητα των κρατών σε κεντρικό πεδίο αντιπαράθεσης. Σε αρκετές περιπτώσεις, στόχος δεν είναι πλέον να νικήσεις, αλλά να αντέξεις.

Ο ασύμμετρος πόλεμος δεν είναι μια συνθήκη ή ένα δόγμα της σημερινής εποχής, αλλά μια κατάσταση συνυφασμένη με την ίδια την εμφάνιση του πολέμου. Όταν ο αντίπαλος έχει λιγότερα ή διαφορετικά μέσα, όπως στην περίπτωση του Πελοποννησιακού Πολέμου (Αθήνα - ναυτικό, Σπάρτη - πεζικό), δεν υπάρχει συμμετρία στην πολεμική αντιπαράθεση. Η ασυμμετρία έχει περάσει από πολλές φάσεις και μετεξελίχθηκε μαζί με τον ίδιο τον πόλεμο. Σταδιακά, πέρασαμε από την τακτική επιλογή του εδάφους και τη στοχοποίηση των logistics του αντιπάλου της αρχαίας Ελλάδας, στις επιδρομές με συνδυασμό βίας, ψυχολογικής πίεσης και οικονομικής αποσταθεροποίησης των Βίκινγκς, με την ασυμμετρία να λαμβάνει τότε χαρακτηριστικά πολεμικής μεθόδου. Η μεγάλη βέβαια φάση μετεξέλιξης της ασυμμετρίας είναι ο ανταρτοπόλεμος, ένα νέο δόγμα που είδαμε να εφαρμόζεται σε διάφορα πεδία μαχών, από την Ισπανία μέχρι την Αλγερία, την Κούβα, την Κίνα και το Βιετνάμ. Οι ισχυροί στρατοί δεν μπορούσαν να νικήσουν και η επίδραση των μικρών ένοπλων ομάδων ήταν καθοριστική.

Στον 21ο αιώνα, η ασύμμετρη βία συνδέθηκε αρχικά με την ανάδυση των βίαιων μη κρατικών δρώντων, όπως οι διεθνείς τρομοκρατικές οργανώσεις, με τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμ-

βρίου να μοιάζουν ως η απόλυτη εφαρμογή του εγχειριδίου ασύμμετρου «πολέμου». Αυτή ήταν και η πρώτη μεγάλη αλλαγή στα δεδομένα. Από το 2008 και έπειτα παρατηρούμε μία ακόμη σημαντική μετατόπιση, στρατηγική αυτή τη φορά, με τη χρήση ασύμμετρων μέσων να μην είναι επιλογή μόνο των αδύναμων, αλλά μέρος μιας περίπλοκης ή υβριδικής προσέγγισης στον πόλεμο. Οι πολυχωρικοί πόλεμοι μετατρέπουν την ασυμμετρία σε κανόνα, κάτι που βλέπουμε στην Ουκρανία, στη Γάζα και στο Ιράν. Οι δύο σημαντικές παράμετροι σε αυτή τη νέα φάση είναι η ραγδαία ανάπτυξη των αναδυόμενων τεχνολογιών και η επανάσταση της επικοινωνίας στην εποχή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και των κρυπτογραφημένων πλατφορμών επικοινωνίας.

Οι πολεμικές επιχειρήσεις συνδυάζουν πλέον ένοπλες δυνάμεις, κυβερνοεπιθέσεις, επικοινωνιακές επιθέσεις - προπαγάνδα - παραπληροφόρηση και οικονομικά εργαλεία. Οι κρίσιμες υποδομές έγιναν πλέον οι βασικοί στόχοι, με την πίεση και τις επιπτώσεις να ξεπερνούν τα στενά εθνικά όρια.

Η διέλευση του Ορμούζ και η επίδρασή της στις παγκόσμιες εφοδιαστικές αλυσίδες έγιναν το βασικό «όπλο» στα χέρια του Ιράν και συνέβαλαν καταλυτικά στο να ασκηθεί πίεση στις ΗΠΑ. Η πλέον αξιόμαχη ένοπλη ομάδα της Ρωσίας στον πόλεμο εναντίον της Ουκρανίας ήταν οι μισθοφόροι της Wagner. Τα drones αποτελούν το βασικό όπλο για την Ουκρανία, τη Ρωσία, το Ιράν, το Ισραήλ, αλλά και τις ΗΠΑ. Οι κυβερνοεπιθέσεις ανοίγουν τον δρόμο για τις στρατιωτικές δυνάμεις. Ο πρόεδρος Ζελένσκι κέρδισε τον πόλεμο της επικοινωνίας ενάντια στην υπερδύναμη της παραπληροφόρησης και ο πρόεδρος Τραμπ έχει μετατρέψει τον λογαριασμό του στο Truth Social σε όπλο.

Οι ασύμμετροι πόλεμοι ξεπερνούν τη συμμετρική ανάλυση.

Ο Τριανταφύλλος Κατραντάντος είναι δρ Ευρωπαϊκής Ασφάλειας και Νέων Απειλών, επιστημονικός συνεργάτης στο Εθνικό Ινστιτούτο Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ)